

GENTSE MEMORIEDAGEN: 1-2 JANUARI. AANVULLINGEN.

1 Januari 962

Dood van Boudewijn III, de 4e Graaf van Vlaanderen.

Hij regeerde van 958 tot 961.

Hij was de enige zoon van Arnold de Oude die in 958 troonsafstand deed ten zijnen voordele. Hij stierf van de pokken te Bergues-St-Winox.

Zijn enig kind, Arnold, was op dit ogenblik minderjarig en Arnold de Oude was verplicht de scepter opnieuw op te nemen.

Hij was getrouwd met Mathilde van Saxon.

Hij werd begraven in de Abdij van St-Bertin te St-Omer.

1 Januari 1302

Invoegetrede van het "College der 26".

Dit systeem van het stadsbeheer werd ingesteld door Philippe le Bel.

Er werden jaarlijks 26 magistraten verkozen door acht kiezers: vier van de vorst en vier van de Gemeente. Dertien onder hen werden door een koninklijke afgevaardigde aangeduid om de stad te beheren en recht te spreken (Schepenen van de Keure). De overige 13 (Schepenen van Ghedeele) moesten de vrede in de stad doen heersen en zich bezig houden met erfeniszaken en verdelingen.

Op 15 Augustus van ieder jaar traden zij in dienst.

De inrichting van het Schependom werd aldus 2 eeuwen lang geregeld.

1 Januari 1384

Stichting van de "Raad van Vlaanderen".

Zie "Ghendtsche Tydinghen" - 2000 - N° 3 - p. 176

1 Januari 1679

De spits van de kerktoren en het dak van het Jezuïetencollege branden af.

Zie "Gentse Tydinghen" 2001 - N° 4 - p. 233

1 Januari 1756

Geboorte van Charles-Louis Diericx.

Hij was de zoon van de Voorzitter van de Raad van Vlaanderen.

Hij behaalde zijn diploma van Dr. in de Rechten aan de Universiteit van Leuven en in 1784 werd hij benoemd tot advocaat-pensionaris van de Stad, een functie die kan omschreven worden als secretaris en juridische raadgever van de Schepenen.

Hij was aanvankelijk een aanhanger van de Brabantse Revolutie en het was hij die Van der Noot verwelkomde bij zijn intrede in Gent in 1789. Maar die liefde bleef niet lang duren, want de vooruitstrevende gedachten van Diericx strookten niet met de behoudsgezinde politiek van de Statisten, anders gezegd de aanhangers van Van der Noot, die hem hun klassiek koosnaampje meegaven van "Vijg" en "Josephiet".

Toen het huis van zijn vader geplunderd werd vluchtte hij naar Rijsel waar hij zich aan het hoofd stelde van het "Comiteit der Anti-Patriotten".

Wanneer de Oostenrijkers in Gent terugkomen herneemt hij zijn plaats in het Schepencollege Wanneer de Fransen hier voor de eerste maal binnenvallen in 1792 wordt de antirepublikein Diericx in de Mammeloker gestoken. Na zijn vrijlating vlucht hij naar Holland. Hij komt terug naar Gent in 1802 en wordt door de intelligente Prefect Faipoult benoemd tot raadslid van het Schelde-Departement en later tot Directeur van de Kruidtuin.

Diericx begint nu intensief de archieven te doorsnuffelen van de Stad en van de Prefectuur Dit zou aanleiding geven tot de publicatie in 1814 en 1815 van twee lijvige boekdelen: "Mémoires sur la Ville de Gand". Het zijn deze "Mémoires" die nog altijd graag geconsulteerd worden en die er voor gezorgd hebben dat zijn naam nog niet vergeten is. Zij het dan ook dat hij nog andere waardevolle bijdragen geleverd heeft, zoals (o.m.) "Privilèges des Gantois", "Het Gents Charterboekje", "Topografie de la Ville de Gand", "Mémoires sur les anciennes lois et coutumes des Gantois".

Tijdens het Hollands Bewind was hij lid van het "Koninklijk Instituut" en van de "Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen."

Hij stierf op 1 April 1823 te Froidmont nabij Doornik.

De straat die in 1903 getrokken werd van de Ekkergermstraat naar de Pijlstraat werd naar hem genoemd.

1 Januari 1807

De Parnassusschouwburg wordt gesloten wegens het verbod nog Nederlandstalige stukken op te voeren.

1 Januari 1811

Geboorte van Hippoliet Van Peene.

Zie "Gentse Tydinghen" - 2005 - N° 1 - p. 45

1 Januari 1832

Stichting van het liefhebberstoneelgezelschap. "De Ware Vrienden-Les Vrais Amis".

De voorstellingen gingen door in de zaal "Flora" in de Holstraat. Het is dààr dat Hippoliet Van Peene en Virginie Miry elkaar leerde kennen. Karel Onderreet was er ook lid van. In 1840 nam het gezelschap de naam "Société Euterpe" aan.

Dit gezelschap werd gesticht door Hippoliet Van Peene. Het voerde vertalingen op van Franse zang- en blijspelen. Om de 14 dagen was er een vertoning. Het gezelschap verdween in 1849.

1 Januari 1854

Verschijning van "Het Jaarboekje voor 1854", de eerste Almanak van "t Zal Wel Gaan". De geschiedenis van dit "Taalminnend Studentengenootschap", de oudste studentenvereniging in ons land moet nog geschreven worden.

Ze werd opgericht in 1852 in de "Poësis" van het Atheneum en het was geen toeval dat dit gebeurde door leerlingen van Jacob Heremans die zeven jaar voordien benoemd was tot leraar aan het Atheneum. Hij wist er zijn jeugdige studenten te begeisteren en heeft tal van overtuigde Vlaamsgezinden gevormd.

Volgens sommige bronnen zouden de stichters Julius Vuylsteke, Victor Van Wilder en Isidoor Hamelinck geweest zijn. Andere spreken van Julius Vuylsteke, Tony Bergman en Eugène Cogen. Iets staat vast: Vuylsteke was er bij en het kan er voor pleiten dat Tony Bergman een van de drie stichters was, aangezien zijn weduwe jaarlijks een voor die tijd niet onaanzienlijk bedrag stortte in de kas van de "Bond der Oud-leden van "t Zal".

Toen deze atheneumstudenten anderhalf jaar later overgingen naar de Universiteit richtten zij een brief tot de Rector waarin zij vroegen een cursus van Nederlandse Letterkunde in te richten. Aangezien de Rector niet reageerde richtten zij een verzoekschrift tot de Minister van Binnenlandse zaken. In dat request dat geïnspireerd werd door Heremans, opgesteld door Julius Vuylsteke en ondertekend door 100 studenten (wat zowat een derde voorstelde van het totaal aantal studenten aan de Universiteit),herinnerde zij de

Minister er aan “qu’il y avait autrefois à l’Université de Gand un cours de littérature flamande” en drukten de wens uit dat “la chaire supprimée depuis longtemps fût enfin rétablie”. Deze “Cours de Littérature flamande” kwam er het jaar nadien.

Vanaf het begin was “‘t Zal Wel Gaan” Vlaams en Liberaal, iets wat duidelijk tot uiting kwam in haar kenspreuk “Clauwaert en Geus”. Een grote bekendheid verwierf dit genootschap met de uitgifte van zijn Almanak waarin jeugdige auteurs hun mening niet onder stoelen of banken staken. Dat deze almanakken niet alleen gelezen werden in studentenkringen blijkt uit het feit dat er in 1857 een pauselijk banbulle verscheen tegen deze almanakken van de “societate philologica vulgo dicta ‘t sal wel gam”.

De “‘t Zallers” waren natuurlijk opgetogen met deze internationale erkenning. Maar de leden waren vanzelfsprekend niet alleen actief op het ideologisch vlak, ook de studentikoze elementen vormden een belangrijk deel van hun activiteiten. Er waren de rollingen, de revues, de tonzittingen, de roeiwedstrijden. Het gebeurde meer dan eens dat de Gentenaars vreemd opkeken toen zij in hun stad studenten tegenkwamen met een lange baard en een hoge hoed op. Dat waren dan “‘t Zallers” die op weg waren naar hun lokaal voor een “baard en buiszitting”. Merkwaardig is dat veel gekende personaliteiten oud-leden waren van “‘t Zal”. Wij citeren er enkele: Paul Fredericq, Leo Bakeland, Julius Mac Leod, Jules De Vigne, Camille De Bruyne, Theodore Swarts en - merkwaardig genoeg - Prosper Claeys die heel zijn leven in het Frans zou blijven schrijven, maar dat was in die tijd waarschijnlijk het enig middel om gelezen te worden door het publiek dat men wilde bereiken.

Op 7 April 1970 werd door een of andere fanatieker brand gesticht in hun lokaal dat toen op de Hoveniersberg was en waarbij - spijtig genoeg - een deel van het archief verloren ging.

1 Januari 1854

Opening van de “Café des Arcades”

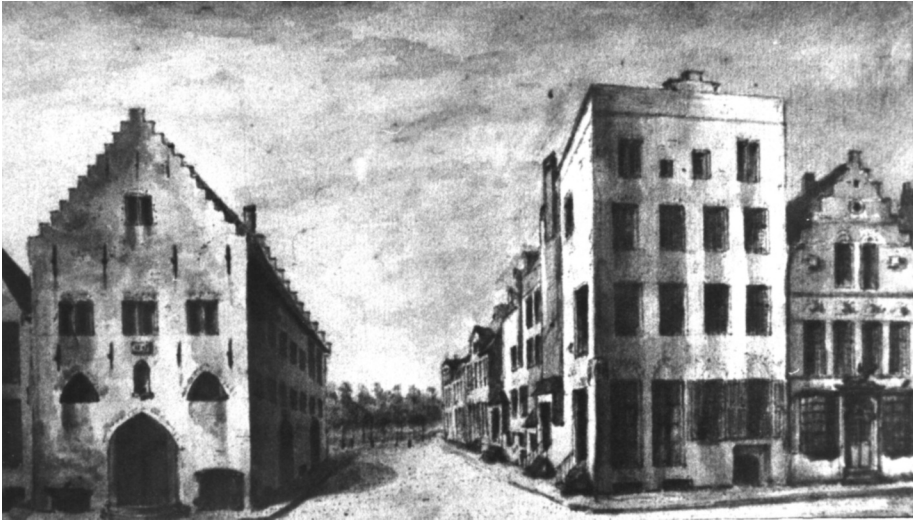
In dit gebouw kwam later de boekhandel Van Rysselberghe-Rombaut.

Karel Van de Woestijne geeft in zijn boek “Leemen Torens” een beschrijving van een avond in de “Arcades” tijdens de Gentse Feesten.

1 Januari 1872

Definitieve sluiting van het Klein Vleeshuis.

In Gent kent iedereen natuurlijk het Groot Vleeshuis, maar velen zullen er misschien moeite mee hebben om het Klein Vleeshuis te situeren. Niet zo ver-

De Vogelmarkt met, links op de voorgrond, het Klein Vleeshuis op de hoek van de Korte Dagsteeg, dat in 1822 werd gesloopt. Rechts de “Kleine Ameede”, op de hoek van de Koestraat. Achteraan in het beeld, de bomen van de Kouter.
(Naar het Panoramisch Plan van 1534) (Foto Stadsarchief).

wonderlijk want er zijn er 3 geweest. Het oudste was gelegen aan de Braempoor, op de hoek van de Brabantstraat (nu Brabantdam) en de St-Jansvest. Op het einde van de 16e eeuw werd het overgebracht naar de Vierwegscheede, anders gezegd de plaats waar de Vogelmarkt, de Brabantstraat, de Korte Dagsteeg en de Koestraat samenkomen. En wel in het hoekhuis van de Vogelmarkt en de Korte Dagsteeg. Dit 2e Vleeshuis werd afgebroken in 1821 toen de Korte Dagsteeg verbreed werd. Het was in die tijd nog niet de gewoonte onze straten alle vijf voet van naam te veranderen, vandaar dat deze “straat” nu nog altijd “steeg” heet, wat ons toelaat beter de origine te begrijpen. Het 3e Klein Vleeshuis werd ondergebracht in de gewezen Wolleweverskapel. De vleeshouwers zouden er een halve eeuw blijven, maar geleidelijk verminderte het belang omdat de vleeshouwers nu ook in eigen winkel vlees mochten verkopen. In 1867 waren er nog slechts 14 van de 24 stallen verhuurd aan 8 vleeshouwers, maar 5 jaar later was het definitief gedaan.

1 Januari 1888

De “Vereeniging der Belgische Dagbladpers” sticht “Het Werk van het Nachtverblijf”.

1 Januari 1898

Stichting van de voetbalafdeling van de “Gantoise”.

De “Association Athlétique la Gantoise” werd gesticht in 1864 en is de oudste sportclub van België. Het was aanvankelijk een turnmaatschappij met als devies “Aie confiance en toi-même”.

De voetbalafdeling had zijn terrein in de Mussenstraat, maar in 1911 moest het daar verhuizen om de plaats te ruimen voor de Expositie van 13. Belandde dan op de Albertkaai. Heel wat straatnamen in dit kwartier zijn afgeleid van het verblijf van de “Gantoise” aldaar: Voetbalstraat, Tennisstraat, Raketstraat, Sportstraat. Buiten voetbal was er natuurlijk ook atletisme, en afdelingen Hockey en Tennis.

In 1920 belandde men in het Ottenstadion.

Om verder subsidies te mogen ontvangen van de Stad was men verplicht de naam te vervlaamsen en werd het A.A. Gent, zij het ook dat oude Gentenaars blijven spreken van “de Gantwâoze”.

2 Januari 879

Dood van Boudewijn I (Met de IJzeren Arm)

Hij was de eerste Graaf van Vlaanderen. Regeerde van 863 tot 879.

In 862 schaakte hij Judith de France, dochter van Karel de Kale en weduwe van Ethelwolf, koning van Engeland. Hij trouwt met haar in 863.

Zijn voornaamste verblijfplaats was Brugge. Hij laat er de oorspronkelijke St-Donatuskerk bouwen. In 867 richt hij in Gent een verdedigingspunt op tegen de Noormannen op de plaats waar het Gravensteen zou gebouwd worden

Zijn lichaam werd begraven in de kapel van het klooster van St-Bertin te St-Omer, zijn hart in de kapel van de St-Pietersabdij.

2 Januari 1779

Verschijsning van het eerste nummer van “Den Vlaemschen Indicateur”.

Dit was een weekblad dat 8 jaar lang een groot succes kende. Het werd uitgegeven door de bekende drukker Gimblet op de Korenmarkt.

De eerste opstellers waren de advocaat Lecat en de jurist Lejeune.

Het blad heeft er toe bijgedragen de ideeën van de Verlichting te laten doordringen in Vlaanderen. In intellectuele kringen bestond er grote belangstelling voor de ideeën van de Encyclopedisten. De almacht van de rede, het recht om in alle domeinen de kennis aan een vrije discussie en kritiek te onderwerpen,

waren nieuwe geluiden die indruk maakten.

Een groot aantal boeken en verboden publicaties uit het buitenland waren hier vrij te koop, iets wat met lede ogen bekeken werd door de Kerk die vrijwel machteloos stond. Van haar standpunt bekeken was de schade min of meer beperkt omdat het Franse geschriften waren die enkel door een kleine minderheid begrepen werd. De taalbarrière belette de verspreiding van de gevaarlijke nieuwe ideeën bij de kleine burgers en ambachtslieden.

Daar zou verandering in komen met het verschijnen van “Den Vlaemschen Indicateur” of voluit “ofte Aenwyzer der Wetenschappen en Vrye Kunsten”. In 1779 kreeg Gimblet een octrooi voor 8 jaar. De redacteurs waren overtuigde “Josephisten” anders gezegd aanhangers van Jozef II en zij stonden volledig achter zijn tolerantie-edicten”.

Het blad was anti-klerikaal , maar waardeerde de godsdienst als “moderator”. Het succes van den “Vlaemschen Indicateur” was te danken aan het gebruik van de volkstaal, de met opzet zeer laag gehouden prijs en de degelijkheid van de inhoud. De lezers maakten voor het eerst kennis, niet alleen met de ideeën van Voltaire en Rousseau, maar ook met deze die leefden in Duitsland en Engeland. Er waren rubrieken over handel, mechanica, technologie, natuurwetenschappen, maar ook over het theaterleven in Vlaanderen en over te verkrijgen boeken.

Toen het octrooi in 1787 verliep hield de “Indicateur” op te bestaan. Maar hij had zijn taak volbracht: de nieuwe ideeën ingang doen vinden in de huiskamer van de kleine burger, ambachtsman en boer.

2 Januari 1853

Dood van Thérèse Verhaeghe, het “Heilig Begijntje” genoemd.

Zij werd op 17 April 1779 te Desselgem geboren en kwam in het Groot Begijnhof op 6 September 1802. Zij had een bijzondere verering voor den H. Antonius en liet naast haar woning in het Hof ter zijner ere een St-Antoniuskapel oprichten.

Ze werd aanvankelijk begraven op het kerkhof van de De Smetstraat, maar werd in 1885 overgebracht naar het Campo Santo.

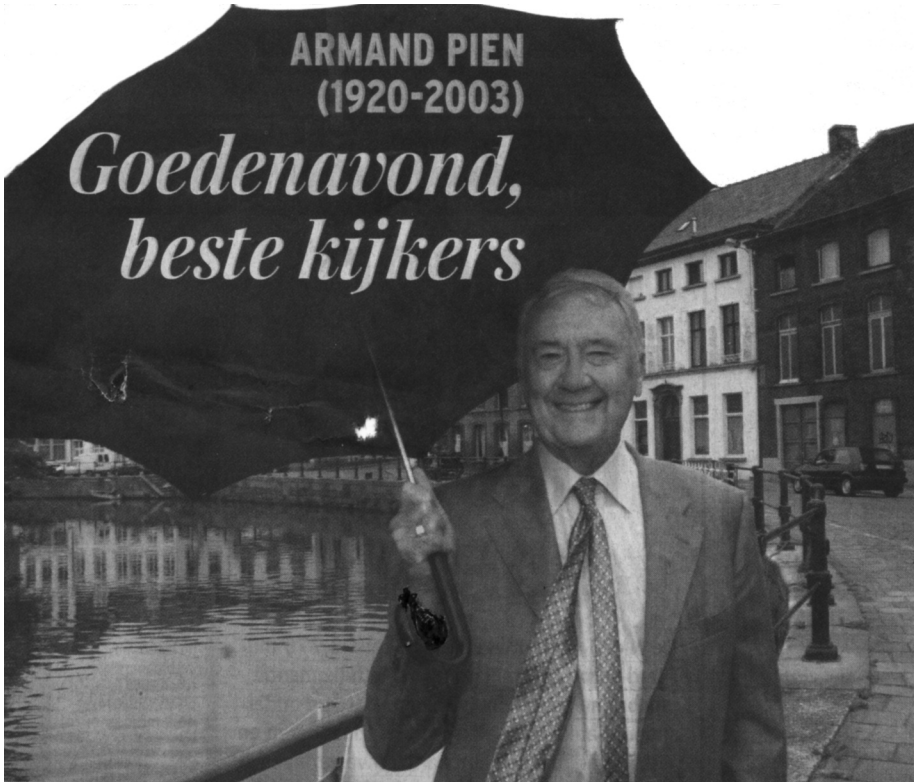
2 Januari 1892

Geboorte van kunstschilder Evarist De Buck. Zie “Gentse Tydinghen” 2003 - N° 6 - p. 400

2 Januari 1920

Geboorte van Armand Pien.

Geboren in de Mirystraat ging hij eerst naar school in de Slijpstraat, daarna naar de “Ecole Moyenne” en het Atheneum om tenslotte naar de Universiteit

Hij heeft zijn moment om te gaan goed uitgekozen: op wellicht de laatste warme dag van een memorabele zomer overleed Armand Pien aan een hartaanval. Pien was een van de populairste tv-figuren die Vlaanderen ooit gekend heeft: dat bleek ten overvloede uit de reacties van collega's en vrienden als Marc Sleen. Zelfs premier Verhofstadt had het over een groot verlies. Generaties Vlamingen hebben van Armand Pien dan ook alles geleerd over depressies, hoge-drukgebieden en de straalstroom. Tot vlak voor zijn dood bleef hij als trouwe bezoeker van het KMI een mentor voor zijn opvolgers. Hij is 83 jaar geworden.

te gaan waar hij in 1942 zijn diploma behaalde van Licenciaat in de Wiskunde en de Astronomie. In 1948 belande hij in het Meteorologisch Instituut waar hij werkleider werd. Sedert 1953 was hij de weerman bij de B.R.T. In 1977

had hij daar al meer dan 3.300 weerpraatjes op zijn naam staan.
In 1976 werd hij Directeur van het Planetarium in Brussel.
Hij overleed op 22 September 2003.

2 Januari 1928

Opening van de nieuwe kliniek van de Bond Moyson in de St-Margrietstraat.

Hugo Collumbien
